

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.340 za inzerate;
Sara jevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Za slovansko vzajemnost

Vendar enkrat! S tem vzklikom je naša javnost sprejela vest o potovanju našega zunanjega ministra v Varšavo. Z njim je hotela izraziti svoje občudovanje, da se to že prej ni zgodilo, in tudi svoje zadovoljstvo, da je vendar prišlo do resnih poskusov, da se zblizamo z najmočnejšo slovansko državo, odkar nam je Rusijo ugrabil boljševizem.

Tomaž Masaryk pogosto poudarja, da mora stremenje za zblizanje in sodelovanje slovanskih narodov sloneti na realni podlagi, in sicer na prepričanju, da bo imel od tega sodelovanja vsak sodelujoči narod tudi resnično korist. Edino na to podlago je mogoče postaviti trajno sodelovanje med slovanskimi narodi.

Kakor se vidi, so naziranja predsednika češkoslovaške republike malo idealna, vendar mu mora dati prav vsak slovanski državnik, ki je že nosil težko breme vladne odgovornosti. Dokler smo robotali tujcu, je bilo prav, da smo črpali moči iz starega slavljanstva, ki smo si ga postavljali poljubno visoko v oblake in ki je bilo edina vez med nami in ločenimi duhovi. Toda vse drugače gledamo na ta problem danes, ko živimo v lastnih narodnih državah, ko vemo za stiske in težave svojih držav, in ko čutimo, s kolikšnimi žrtvami je združena ohranitev politične organizacije naših narodov. Danes se nam zdi že čisto naravno, da zahtevamo od sodelovanja z bratskimi narodi tudi koristi zase, za svoje države, in želimo, da bi nam pripomoglo do boljše gospodarske stanja ter nam bolj učinkovito zagotovilo obstoj naših držav.

Mirno lahko trdimo, da ima stremenje za zblizanje med slovanskimi državami to realno podlago, ki mu v teh kritičnih časih, ko bi ideje vezi bile prešibke, lahko edina zagamči uspeh. Da bi nam tesnejše sodelovanje prineslo tudi gospodarske koristi, o tem priča že dejstvo, da je bila prav gospodarska stiska, če ne morda prvi, vsaj glavni činitelj, ki nas je povabila k skupni misli.

Tesnejše zblizanje nam narekujejo predvsem politični nagibi. Da bi se mogli mirno posvetiti notranji organizaciji naših mladih držav in obnovitvenemu delu na kulturnem in gospodarskem področju, je potrebno, da so naše meje varne. Zgodovina povojnih let je pokazala, da imamo še vedno skupne nasprotnike na severu in na jugu, ki so se še težje sprijaznili z obstojem neodvisnih slovanskih držav kakor prej z golo navzočnostjo slovanskih narodov.

V Nemčiji se sistematično ustvarja javno mnenje, da mora Poljska prej ali slej izginiti iz tega sveta. Skrupulo se je vprašanje »koridorja«, kakor da bi šlo res za ozek pas »nemškega« zemlja, ki krivično deli Nemčijo v dva dela in mora v kratkem pasti, in ne morda za velik kompleks zemlje, na kateri prebivajo po ogromni večini Poljaki. Komaj pred nekaj leti so Nemci v Locarnu prostovoljno priznali vzhodno mejo, danes pa v najbolj demokratskih listih odločno zavračajo resolucijo pariškega razorožitvenega kongresa, ki zahteva spoštovanje mirovnih pogodb, ker ne marajo priznati meje napram Poljski. Zdi se skoro neverjetno, kako morejo nemški listi, to je glasila 60 milijonskega naroda, s takšnim haskom pričevati vsako najbolj malenkostno slabo vest iz Poljske. Sami so se lahko pobotali z Rusijo in Rapallu, danes pa se ves njihov tisk ne glede na svojo politično barvo vzemirja radi rusko-poljskih pogajanj za pogodbo o nenapadanju, to je za tako zvanj vzhodni Locarno, ki bi bil miru v Evropi le v korist. In s kakšnim zadovoljstvom sta nemški in avstrijski tisk poročala o nedavnih finančnih težavah v Češkoslovaški!

Nedavno je neki ugledni Francoz v najbolj razširjeni pariški reviji opozoril Slovence, da se bo Francija prej ali slej spravila z Nemčijo, in da se jim v tem primeru lahko pripeti, da ostanejo majhne slovanske države osamljene proti 70 milijonom Germanov, ki segajo od Hamburga do Celovca; ker ni Rusije, ki je pred vojno ščitila slovanske narode, naj gledajo mlade slovanske države, da se spopadajo med seboj, saj bi Poljaki, Čehoslovaki in Jugoslovani postavili na noge blok 60 milijonov ljudi.

Mi imamo na jugu starega nasprotnika. Danes stoji pred fašističnim sodiščem v Rimu skoro 50 Slovanov iz Julijske krajine, ker niso hoteli zatajiti svoje matere. Nič ni lansko leto po strahovitem zaključku tržaškega procesa bolj preplašilo rimskega diktatorja kakor odmev bazoviških strel v Pragi; takšne solidarnosti med slovanskimi narodi ni pričakoval fašistični Rim. Tedaj se je pokazalo, kakšno silo bi lahko predstavljala v svetu zveza slovanskih držav. Slovanskega življa bi se nikdo ne upal tako iztrebljati, kakor se to danes dogaja n. pr. v Italiji, in zapadni narodi, ki žalibog še vedno cenijo narode po številu, bi ne govorili več o nas kakor o primitivnih plemenih.

Skupni nasprotniki nas silijo k skupni fronti. Vsi smo zainteresirani na tem, da si ohranimo svoje države, da skupno nastopimo proti takšnim gonjam za revizijo meja, ki niso iskrene in ki zahtevajo samo zemljo drugih, pa naj prihajajo iz Berlina, iz Rima ali Washingtona. Ko si zagotovimo mir, bomo lahko prešli iz te pasivne, zgolj obrambne črte v aktivno, da bomo lahko z vsemi silami delali na obnovi gospodarskega in kulturnega življenja in uspešno tekmovali z drugimi narodi. Sodelovanje med slovanskimi državami, združenimi zaenkrat samo v Mali antanti, v kateri sodeluje tudi Romunija, in pomirjenje z Rusijo, ki je na obzorju, bo učinkovito pripomoglo k pomirjenju med narodi in s tem tudi k razorožitvi.

Obžalujemo, da ni v Varšavi prisotna tudi Bolgarija, ki še vedno pošilja svoje ministre v tuje prestolnice mesto v slovanske.

Dunajska vremenska napoved: Pričakovati je nekoliko toplejšega vremena. Na vzhodu pa bo še mrz. Pooblašilo se bo in bodo tu in tam padavine. Zagrebška vremenska napoved: Pretežno jasno. Podnevi megleno in zmerno toplo, noči hladne.

Veličasten pogreb nadškofa Sedeja

Prisostvovali so škofje iz Vidma, Trsta, Poreča in Krka ter odposlanci ljubljanskega škofa -- Nepregledne množice ljudstva iz vse Julijske Krajine

Gorica, 3. dec. tg. Danes dopoldne je bil impozanten pogreb pokojnega nadškofa msgr. dr. Frančiška Sedeja, z vsemi cerkvenimi slovesnostmi, ki si jih je mogoče misliti. Pogreba so se udeležile vse civilne, vojaške in cerkvene oblasti. Na čelu je stopal gorški prefekt Tiengo, voditelj fašistične stranke, konzul Avenanti, komandant prve goriške divizije, general Bobbio, videmski nadškof Nogar, tržaški škof Fogar, poreški škof Pederzoli in krški škof Srebrnič.

Zastopniki oblastev so se zbirali pri nadškofiji palači, kjer jih je sprejel apostolski administrator msgr. Sirotti z metropolitanskim kapljem. Ljubljanskega škofa sta zastopala msgr. Josip Ujčič in profesor dr. Ehrlich, briksenskega škofa pa je zastopal visok prelat in bozenskega škofa msgr. Mutschlechner. Na ulicah, po katerih je šel sprevod od kapelice v knezoškofijski palači do stolne cerkve, se je zbrala ogromna množica ljudstva ne samo iz Gorice, temveč tudi iz najoddaljenejših krajev province, da izkaže pokojnemu cerkvenemu knezu zadnje svoje ljubezen. V kapeli, v kateri je bila položena krsta s pokojnikom, je neprestano valovila nepregledna množica vernikov, dokler niso krste zapeljali.

Ob 9 zjutraj je bilo vse pripravljeno za pogreb. V ulici Rastello so se razvrstile nepregledne množice verskih bratovščin z zastavami. V stolni

cerkvi in v vseh cerkvah province so zvonovi zadnje pozdravljali priljubljenega metropolita. Za krsto so se vrstile množice vernikov z zastopniki franciskanskega in kapucinskega reda, usmiljenih bratov, dalje seminaristi in vojaška godba 23. polka, ki jo je dala na razpolago vojaško poveljstvo. Pred krsto, katero so nosili duhovniki, je stopal apostolski administrator Sirotti, prvi član kapitla msgr. Tarlao, potem pa nadškof iz Vidma ter škofje iz Trsta, Poreča in Krka. Na krsti je ležala škofovska mitra in palica. Na obeh straneh krste so korakali gasilec v slavnostnih oblekah. V neposredni bližini pa so šli duhovniki z bakljami in gorečimi svečami.

Za krsto so šli sorodniki, neposredni nameščenci pokojnika, nato pa zastopniki oblastev s prefektom na čelu. Dalje so sledili zastopniki vojske, milice in zrakoplovstva. Po vseh ulicah, koder se je premikal sprevod, so se zbirale nepregledne množice ljudstva. Ko je prišel sprevod do stolne cerkve, ki je bila zavita v črno, so položili krsto na katafalk, dočim so se razvrstili škofje, kapitelj in ostali zastopniki v koru ob strani presbiterija. Nad presbiterijem je bil postavljen velik bel križ v črni ozadju. Zastopniki vojske in drugih oblasti so se razvrstili po prvih klopeh. Za katafal-kom pa se je zbrala duhovščina. Nato pa so v ostale dele cerkve pustili vstopiti ljudskim množicam.

Na škofovem prestolu je zavel mesto videmski nadškof, njemu nasproči pa drug škof. Začela se je sv. maša z rekviemom.

Govor mons. Krena

Po maši je stopil na govorniški oder msgr. Kren od metropolitanskega kapitlja in govoril o pokojniku, slave njegove velike duhovne in moralne odličnosti. Msgr. Kren je imel slavnostni govor tudi ob priliki 25 letnice Sedejevega škofovanja. Po maši so se zbrali škofje okoli krste in petkrat ponovili molitve za pokojnika. Slovesnosti v stolni cerkvi so trajale nad dve uri.

Zadnja pot na Sv. goro

Potem pa se je zopet razvil ogromni sprevod. Krsto s truplom so položili na mrtvaški voz, katerega so vlekli štirje vranci, in sprevod se je jel pomikati proti Sv. gori. Na vseh cestah se je zbralo nešteto občinstvo, da izkaže mrtvenemu knezu zadnjo čast. Pod Sv. goro so položili krsto na drug voz, ki ga je potegnil do vrha gore. Tudi tam je bila zbrana ogromna množica vernikov. Franciskani so prenesli krsto v cerkev, kjer je zopet bila sv. maša. Truplo bodo zaenkrat položili v grobnico neke goriske plemenitaške rodbine; pozneje ga bodo položili v posebno kripto, ki se bo zgradila za pokojnega nadškofa.

Romunija išče posojila

Bukarešt, 3. decembra. Z. Finančni minister Argetoianu je sklenil, da odpotuje v inozemstvo. Ta nepričakovan sklep Argetoianu je izzval veliko senzacijo v političnem življenju in vsi mislijo, da bo nadaljeval ona politična pogajanja, ki jih je začel Manoiilescu in so jih nadaljevali zunanji minister Ghika, predsednik vlade Jorga in šef liberalne stranke Duca. Argetoianu odpotuje danes ali pa jutri v Pariz.

Bukarešt, 3. dec. Z. Romunija ima 1,5 milijard lejev dolga v inozemstvu. Inozemska poslaststva neprestano urgirajo v Bukareštu reguliranje teh dolgov, čim debi pomoč iz Francije. Vlada je pred nekaj dnevi poslala v Pariz svojega zastopnika Zoniceanu, ki se je že pričel pogajati, vendar pa o rezultatih ni ničesar znanega.

Francoska intervencija v Londonu

London, 3. decembra. Z. »Times« poročajo, da je francoski poslanik včeraj popoldne posetil zunanjega ministra in mu sporočil, da se francoska vlada želi pogajati radi trgovinskih odnosov med Veliko Britanijo in Francijo, ker je francoski izvoz zaradi uvedbe visoke zaščitne carine zelo ogrožen. Francoska vlada ne odreja Angliji te pravice, vendar pa predlaga, da se prouči vse možnosti, ki so v interesu prve in druge države.

Strašen mrz v Romuniji

Bukarešt, 3. dec. Z. V Romuniji vlada strašna zima. Povsod so veliki snežni zameti, ki so zahtevali tudi nekaj človeških žrtev. V Bukareštu so zmrznili trije otroci, v pokrajini pa tri odrasle osebe.

London, 3. dec. Z. Včeraj je v dveh delih mesta prišlo do demonstracij brezposelnih delavcev. V ulici Oxford je bil promet dalje časa prekinjen.

Razkol med Hitlerjem in Hugenbergom

Hitler se pripravlja na vstop v vlado?

Berlin, 3. dec. Razkol med narodnimi socialisti in nemškimi nacionalci je popoln. Ze Hitler je te dni podal jasne izjave o svojem stališču napram Hugenbergovim nacionalistom. Se bolj jasen je bil Hugenberg sam v svojem govoru na seji osrednje-ga vodstva nacionalistične stranke. Hugenberg je dejal med drugim: »Vedno sem delal na to, da se narodne sile strnejo. Z vso verno sem se polegaval za enotno fronto v Harzburgu. Toda danes moram jasno govoriti. K temu me silijo narodni socialisti sami, ki javno trdijo, da ne bo prej miru v Nemčiji, dokler ne bo Hitler izrgal zadnjega noža iz drugih strank; ako pride do poloma sedanjega režima, bo to edina zasluga Hitlerjevcev, se bomo narodni socialisti. Predstavnik današnjega režima je v prvi vrsti centum. Zakaj smatra centum samo mene za svojega nasprotnika?« je vzkliknil Hugenberg. S tem je namignil na tajni sprezum med centumom in narodnimi socialisti za vstop Hitlerja v vlado. Seveda je vprašanje, ali je sploh kaj resnice na tem. Hugenberg je ob zaključku svojega govora dejal, da se je pri zadnjih volitvah pokazalo, da so narodni socialisti tudi v okrožjih, kjer so nastopili s skupnimi listami z nacionalisti, z vsemi sredstvi pobijali njegovo stranko. Tako ne gre več dalje. »Vi se morate proti narodnim socialistom boriti z istimi sredstvi kakor oni proti vam!« je vzkliknil Hugenberg.

Razkol med Hitlerjem in Hugenbergom bo gotovo imel neprijetne posledice tudi za Hitlerja. Harzburgska enotna fronta, o kateri je bilo toliko

krika, ne obstoji več in demokratske stranke se bodo lažje borile proti razcepljenim desničarjem. Verjetno je, da prav radi razkola s Hugenbergom sili Hitler v vlado in da je tudi radi tega bolj popustljiv napram Brüningu. »Völkischer Beobachter«, osrednje glasilo narodnih socialistov, je priobčil Hitlerjev ukaz, da se noben narodni socialist ne sme posluževati nedovoljenih sredstev, to je orožja, v politični borbi. Ukaz se smatra za Hitlerjevo pripravo za vstop v vlado. Hitler bi rad dokazal, da je njegova stranka ustavna.

Arbitražna komisija

za Mandžurijo

Pariz, 3. dec. Z. Havas poroča, da je imenovanje Italije in Nemčije v arbitražno komisijo naletelo na težave, in sicer zaradi tega, ker obe državi zastopata revizionistično stališče. Kljub temu pa poroča »Excelsior«, da bo četrti član komisije italijanski poslanik v Rio de Janeiro Cerutti. Henderson je postavil svojo kandidaturo, vendar pa zastopajo številne države stališče, da njegova kandidatura ne bo sprejeta. Prav tako je dvomljivo, če bo sprejeta kandidatura Belgije, ker je zainteresirana na vzhodno-kitsajski železnici.

London, 3. dec. AA. Poročajo, da vojni urad pravkar poskuša nov žaromet, ki je izredno močan in meče svetlobne žarke zelo daleč. Z novim žarometom doletijo lahko višino in smer letal v eni sami minuti, kar je za obrambo proti letalskim napadom zelo velikega pomena.

